

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Środę dnia 31 Maja v. s. 1822 roku.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet petersburskich jest dnia 23 maja.

Podług *Konserwatora*, w sobotę d. 22 maja; N. C. J. Matka udała się z Wielką Xieźną Jeymością *Maryą* Weymarską i Jey małżonkiem do kościoła metropolitalnego Najswiętszey Panny Kazańskiej, na modlitwy, odprawiane z okoliczności odjazdu JJ. CC. WW. Najjaśniejsi Podróżni udali się potym w podróż do Weymaru; do *Narwy* towarzyszyła im N. Cesarzowa. Podług ryskiej gazety, przejeżdżali przez to miasto d. 24 maja.

Dalszy ciąg Najwyższego Ukazu o zapasach żywności w latach nieurodzaju. (Ob. Ner 64)

II. Skład i sposób użycia zapasów zbożowych.

15) Ilość zapasów zbożowych wszędzie, gdzie je utrzymywać będzie naznaczono, ma składać po dwie czetwierti na każdą duszę rewizyyną.

16) Do stopniowego złożenia tej ilości zapasów naznacza się zbierać corocznie po cztery garce na każdą duszę rewizyyną.

17) Gatunek zboża, który ma wchodzić do magazynów, powinien być oznaczony przez to zgromadzenie, na którym się naznacza sam gatunek zapasów zbożowych albo pieniężnych (art. 6) w tych guberniach, gdzie będzie naznaczono napełniać magazyny zbożem ozimem, jedna czwarta część jarego do zapasów przyjmowaną być może.

18) Zboże zbierać w ziarnie. W tych guberniach, powiatach lub wioskach, w których wyżywienie zależy bardziej od zboża przywozowego podług oznaczenia tegoż zgromadzenia (art. 6) dozwała się pobór zboża mąką, w ilości i miarze w ogólności naznaczonej (art. 15 i 16).

19) Do składu zapasów liczy się wszystkie zboże, w magazynach włościańskich rzeczywiście teraz będące.

20) Zapasy mają być utrzymywane w magazynach. Liczba tych miejsc; utrzymanie ich tam, gdzie teraz się znajdują i założenie ich napow, naznacza się i uskutecznia we włościach obywatelskich, podług rozrządzenia obywateli, a we włościach wolnych rolników, skarbowych i udziałowych, podług urzędzenia rządów włościańskich na rachunek powinności włościańskich.

21) Chowanie w magazynach zapasów, całość ich i przemiana starego zboża na nowe, wklada się na staranie i odpowiedzialność: we włościach obywatelskich obywateli, bez żadnego wpływu Marszałków powiatowych szlachty i sądów ziemskich; we włościach wolnych rolników ich gromad; we włościach skarbowych izb skarbowych; we włościach udziałowych kantoru udziałowego.

22) Pożyczka zboża z zapasów, również jak i odłożenie terminu uzyskania tej pożyczki we włościach obywatelskich, wklada się na staranie i rozrządzenie obywateli.

23) Pożyczka zboża z zapasów i odłożenie terminu jej uzyskania we włościach udziałowych, wklada się na staranie i rozrządzenie kantorów udziałowych.

24) Pożyczka zboża i odłożenie terminu uzyskania we włościach wolnych rolników i skarbowych, oznacza się przez Kommissyą żywności.

25) Naznaczenie pożyczki i odłożenie termi-

nu, podług stopnia potrzeby, może być dwojakie:
1) na ogólnem corocznem porównaniu żywności;
2) za szczególnymi przedstawieniami.

26) Kiedy na ogólnem porównaniu żywności, Kommissya przewidzi rzeczywistą potrzebę pożyczki na zasiew, albo na żywność, albo odroczenia terminu pożyczki, pierwiej uczynioney; wcześniej ona upoważnia we włościach wolnych rolników Marszałków Szlachty, a we włościach skarbowych Izbę Skarbową, w miarę tego, jak będą wchodzić do nich prośby za decyzjami Rządów włościańskich, uczynią pożyczkę, ale nie więcej nad dwie trzecie całej ilości gotowych zapasów i naznaczą odłożenie terminu.

27) Kiedy zaś, w miarę rozciągłości potrzeb pożyczka dwóch trzecich części będzie niedostateczną; wtedy Kommissya przeznacza i trzecią pozostałą część zapasów na pożyczkę; lecz to nie inaczej czyni, tylko za udziałem przedstawieniami Marszałków Szlachty i Izby Skarbowej, opartemi na prośbach gromad ludu, i na przekonaniu o rzeczywistej i gwałtownej tego potrzebie.

28) Dla utrzymania w należytej wiadomości zapasów w gubernii i dla porównań żywności, przesyłać do Gubernatorów cywilnych o stanie magazynów wiadomości o magazynach we włościach obywatelskich i wolnych rolników, przez pośrednictwo Marszałka Gubernialnego Szlachty, któremu powiatowi przesyłać je obowiązani; a we włościach skarbowych i udziałowych przez pośrednictwo Głównych ich w Gubernii zwierzchności.

29) Zwierzchnik gubernii obowiązany wnosić wiadomości te do Kommissyi żywności, i robiąc z nich podług danej formy krótki rachunek roczny, przesyłać go po upłynieniu roku do ministerium spraw wewnętrznych dla przedstawienia Nam przez komitet ministrów.

III. Skład i sposób użycia kapitałów pieniężnych.

30) Ilość kapitałów pieniężnych w tych guberniach, gdzie się one na miejscu zbożowych zapasów złożą, należy zbierać summe, potrzebną na zakupienie zboża, licząc po jednej czetwierti na każdą duszę rewizyyną. Cena zboża oznacza się z pięcioletniej średniej w gubernii.

31) Dla złożenia tego kapitału pobierać z każdej duszy po 25 kopiejek corok, dopóki summa, w poprzedzającym artykule wyrażona, nie zostanie złożoną.

32) Kapitał ten, stanowiąc własność gromady i mając za jedyne swe przeznaczenie, zabezpieczenie żywności, na żadną inną potrzebę nie powinien być użytym.

33) Pobór do składu tego kapitału ma się wnosić razem z podatkiem podusznym do kaszaczystw, a stamtąd do Izby Skarbowych.

34) W Kaszaczystwach utrzymuje się osobny tego kapitału rachunek, podług każdej administracyi włościan skarbowych, udziałowych, wolnych rolników i włościan obywatelskich, nie miesząc go z podatkami i innemi summami.

35) O ilości tego poboru Izby Skarbowe podają roczne wiadomości Gubernatorom Cywilnym, którzy wnoszą je do Kommissyi żywności.

36) Kommissya z tych wiadomości robi porównanie, jaką część summy potrzeba oddzielić na utrzymanie zawsze jej w gotowości na przypadki nieprzewidziane, a pozostałą wysyła do kasy,

zachowawczy Cesarskiego domu wychowania dla pomnożenia przez procenta.

37) Przy wysyłaniu summ zapasnych do kasy zachowawczej, przestrzega się, iżby summy różnych administracyj nie były z sobą łączone.

38) Kapitał gotowy w guberniach zostający, chować w Kaszaczestwach gubernialnych, równie, jak i dokumenta na kapitały, do kasy zachowawczej dla pomnożenia przez procenta odsyłane.

39) Kommissya żywności, kiedy się zdarzy potrzeba uczynić pomoc, daje rezolucyę na użycie kapitału z powrotem do dwudziestu pięciu tysięcy rubli, a w zdarzeniach, wymagających użycia większej summy, przedstawia przez pośrednictwo zwierzchnika gubernii do ministerium spraw wewnętrznych dla wyjednania Naszego rozwiązania.

40) Kapitałów używać na pomoc żywności tak, iżby każdy stan otrzymał pomoc z kapitału bezpośrednio do siebie należącego.

41) Pomoc oznaczają się przez kommissyę żywności na przedstawienie do Gubernatorów cywilnych: dla włościan obywatelskich i wolnych rolników, od powiatowych marszałków szlacheckich, a dla włościan udziałowych od kantoru udziałowego.

42) Miare wspomóż oznaczają, mając uwagę na liczbę dusz, potrzebujących żywności, lub na przestrzeń ziemi na zasiew (kiedy o pomoc na zasiew prosba zażydzie) nie pozwalając żadnej zbyteczności, ażeby pomagając jednym nie zostać w niemożności udzielenia pomocy drugim.

43) Pomoc czynić albo pieniędzmi, albo zbożem w naturze, uważając podług tego, co lepiej odpowiadać będzie zdarzeniu, w którym potrzeba pomoc uczynić.

44) Gdy za nieodbitą potrzebę uznana zostanie czynić pomoc zbożem w naturze, wtedy Kommissya żywności przedsięwzięć zakupić go przez podrad, albo przez kommissyonerów, pilną ustanowić wady baczność, ażeby zboże doszło w zupełności i w należytej dobroci, komu przeznaczone będzie.

45) Od summ, wydanych na wspomóżenie włościan żywnością, albo użyte na zakupienie dla nich zboża, pobierać procentów po 6 od 100 na rok i przylaczać je do kapitału.

46) Na uzyskanie wydanych, albo użytych na wspomóżenie pieniędzy naznaczać termin roczny: lecz jeżeliby okoliczności trudne, albo zdarzenia nieprzewidziane zmusiły tych, którzy zaciągnęli pożyczkę, pieniędzy albo wspomóżenie zbożem, prosić przedłużenia terminu, Kommissya może dozwolnić tego jeszcze na jeden rok.

47) Zadnego więcej odłożenia terminu czynić nie pozwala się bez poprzedniego o tem przedstawienia Gubernatorów Cywilnych, z postanowienia Kommissyi żywności, do Ministerium spraw wewnętrznych, i bez jego rozwiązania.

48) Pożyczkę pieniędzy na wyżywienie włościan obywatelskich opierać na pewnych ewikcyach, albo tegoż samego majątku, dla którego robi się wspomóżenie, albo na innych; albo w przypadku niedostatecznej ewikcyi na pewnej poręce.

49) Jeżeli przy wydaniu pożyczki pieniądze nie będą zachowane prawidła wyżej opisane, i obywatele, którzy je otrzymali okażą się, albo dla niedostateczności ewikcyi, albo dla niepewności poręki, nierzetelnymi w opłacie swojego długu: wtedy zabezpieczenie summ, bez należytej ostrożności rozdanych, spada na tych, którzy postanowili ich wydanie.

50) W zdarzeniach, kiedy rząd znajdzie się w konieczności uczynić pomoc włościanom do obywateli należącym, a majątek ten nie może sam przez się zabezpieczyć powrotu wspomóżenia, obywatel zaś, ani innej ewikcyi nie złoży, ani przyzwolitej poręki: wtedy majątki te brać w opiekę, i nakładać zaprzeczenie na dalszy majątek obywatela w proporcji do wydanej summy.

51) Wzięcie w opiekę tych majątków, nie może zatrzymywać działań poszukiwania na obywatelu, podług zobowiązania się, do tego czasu przez ewikcyę na tych majątkach, prawnym sposobem wniesioną.

52) Opiekę z majątków obywatelskich, przez

postanowienie Kommissyi żywności nałożoną, zdejmować nie inaczej, tylko za jej rozpatrzeniem i po należytem przez nią uwiadomieniu Rządu Gubernialnego.

53) Pieniądze wydawane albo użyte na wspomóżenie żywnością rolników wolnych, toż włościan udziałowych i skarbowych, mają być zabezpieczone przez całą gromadę tej wsi, dla której daje się pomoc.

54) Ile się przeznaczonego na ten przedmiot poboru otrzyma, i jakie względem jego użycia będzie zrobione rozporządzenie, o tym co rok podawać rachunki do ministerium spraw wewnętrznych.

55) Rachunki te dla przedstawienia nam przysłać, od Ministerium spraw wewnętrznych do Komitetu Ministrów.

56) Rewizyą xiąg przychodu i rozchodu tego kapitału polecić Izbie Skarbowej i Kontroli Państwa, na mocy będących ustaw.

57) W guberniach, które dla zabezpieczenia zboża na żywność, ustanowią kapitały, nie obowiązują do utrzymywania zapasnych magazynów włościańskich. Zgromadzone dotąd w nich zboże zostawić we włościach obywatelskich rozporządzeniu samych obywateli; w udziałowych, kantorom udziałowym; a względem zboża, które w guberniach tych znajduje się w teraźniejszych magazynach zapasnych, należących do włości wolnych rolników i włościan skarbowych, włożyć na Kommissyę żywności, iżby po dowiedzeniu się z dokładnością o ilości tego zboża, zdecydowały: jakby go użyć można na pożytek tychże samych włościan.

IV. Porządek naznaczania i sposob użycia pożyczki u Rządu.

58) Kiedy Kommissya żywności na powszechnem rozpatrywaniu potrzeb przyzna i przez porównanie wszystkich okoliczności z dokładnością się przekona, że wewnętrznie zapasy w gubernii utrzymywane, nie mogą być dostatecznymi na zabezpieczenie żywności: wtedy dla przydania do tych zapasów, dopóki one nie przyjdą do zupełnej miary dla nich zakreślonej, przystępuje do wyjednania pożyczki u Rządu, i tym końcem czyni następujące poprzednie rozporządzenia:

a) *We włościach skarbowych*, żąda od Izby Skarbowej szczegółowych wiadomości o liczbie potrzebujących wsparcia mieszkańców, którzy własnymi środkami nie mogą sobie zapewnić przeżywania, albo zasiał grunty swych nie mogą i razem z tem żąda wzorowego wyrachowania o ilości pomocy im potrzebnych.

b) *We włościach wolnych rolników*, podaje to do wiadomości przez pośrednictwo Marszałków powiatowych szlachty.

c) *We włościach udziałowych*, podobnego wyrachowania i śmiety żąda od kantoru udziałowego.

d) *We włościach obywatelskich*, obowiązuje obywateli i ich administratorów przez podpisy za pośrednictwem marszałków powiatowych, iżby przeżywanie włościan było zabezpieczone. Jeżeli obywatel podpisu takowego odmówi, albo wydawszy go nie dotrzyma, i Kommissya przez Marszałków powiatowych, albo inną drogą powzięmie o niedostatku żywności wiadomość i przekonanie, wtedy majątki tych obywateli, na ośnowie Ukazu 21 lutego 1811 roku, porządkiem ustanowionym oddają się w opiekę, a od Marszałka Powiatowego żąda takiegoż wyliczenia włościan potrzebujących wyżywienia i potrzebnej im pomocy, jak postanowiono o własnościach skarbowych.

59) Po rozpatrzeniu tych wyliczeń i po dokładnem o nich przekonaniu się, Kommissya przedstawuje Rządowi przez Główną Zwierzchność Gubernialną względem naznaczenia pomocy nadzwyczajnej, którą za nieodbitą przyznaje.

60) Kiedy pomoc takowa zostanie naznaczoną i summy będą wydane: wtedy Kommissya w rozdzielaniu tego wspomóżenia przedsięwzięć środki, jakie do okoliczności za najstosowniejsze uzna.

61) Sposob tego rozdzielania skutecznia się na tymże fundamencie, z takimiz ostrożnościami, i z taką odpowiedzialnością, jak o pożyczkach pie-

nieżnych kapitałów gubernialnych w oddziale III postanowiono. (Dokończenie nastąpi)

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 3 czerwca.

Wczora, jako w święto Imienia J. C. M. Wielkiego Xięcia Konstantego, żasyłano modły w kościołach o długie życie i zdrowie brata Najlaskawszego Monarchy, szczególnie przy obecności władz krajowych odbyło się uroczyste nabożeństwo w *Te Deum* w katedrze. JO. Xiążę Namieśnik dawał wielki obiad, na którym znajdowali się senatorowie, ministrowie, generałowie wojsk obu narodów, urzędnicy dworu, konsulowie zagraniczni, adjutanci Królewscy i W. Xięcia, tudzież inne znakomite osoby. Wieczorem oświecono miasto, osobliwie główny ratusz i pałac kommissyi wojny rzuśtym jaśniały światłem. W teatrze narodowym dano nowy balet, *Trzy Gracje*, uprzyjemniony piękną muzyką dwóch znakomych kompozytorów, i złożony z doboru tańców. W końcu baletu ukazała się nader świetna dekoracja, zapelniona wspaniałym obrazem Marsa i Bellony odbierających uczczenia od innych bóstw Olimpu. Jeniusz przybyły na obłoku dołączył do tak przyjemnego obrazu cyfrę dostojnego Solenizanta; długo trwające okrzyki licznie zebranych widzów były dowodem nowego holdu i powszechnego zadowolenia.

Dnia 6. Wicher zeszłej soboty i niedzieli wiele szkód poczynił, osobliwie w ogrodach, i po wsiach, na kępie kielepińskiej tak był mroźny, iż wrywał topole; jedna z nich wywrotem swym zabiła Michała Pitermana służącego, pasącego konie.

Dzwony stolicy ogłosiły zgon ś. p. Józefy z Jeżewskich Hrabiny Pięłowskiej zmarłej przed kilką dniami. Wielkie żałobne nabożeństwo za jej duszę odbyło się wczora w kościele OO. Kapucynów.

ANGLIA.

(z *Gaz. Warsz.*) Londyn dnia 21 maja. Monarcha pracował wczora z Xiążęciem York w interesach wojskowych, a potem dał audyencyą Margrabiemu Londonderry (Lordowi Castlereagh).

Tuteysi posłowie zagraniczni odwiedzili przybyłego Xiążęcia Duńskiego Chrystyana i małżonkę jego. Margrabia Londonderry złożył mu potem uszanowanie swoje. Wczora był wspomniony Xiążę z małżonką swoją na obiedzie u Xięcia Wellingtona, a wieczorem na teatrze Drurylane.

Czytamy w gazecie tutejszey *Morning Chronicle*: „Podróż, którą Monarcha nasz myśli odprawić do stałego lądu, wstrzymało przybycie Xiążęcia Duńskiego i małżonki jego; którego się tak wcześniej nie spodziewano. Wyporzadzają pałac w Brighton, dokąd za kilka dni ma się udać Monarcha, i przyymie tam wspomnianego Xiążęcia i małżonkę jego.

Miedzy innemi uwięziono w *Newgate* pewnego człowieka, który dotąd nie chce wyjawić nazwiska swego. Jest to czeladnik ze sklepu znanego *Carilla*, i został osadzony za przedawanie buntowniczych xiążek.

Ministryalna gazeta tutejsza *Kurjer*, zawiera list z Paryża pod d. 18 t. m., donoszący o blizkiej odmianie ministrów francuzkich, i niezwłoczném rozstrzygnięciu wielkiego zapytania o wojnę lub pokój. W przypadku wojny (wyraża ten list) miloby było przyjaciółom Burbonów, gdyby Xiążę Talleyrand powrócił do ministerium. Wzmiankując zaś o śmierci Xiążęcia Richelieu, dodaje: „Zgon jego nie sprawi żadnej wielkiej odmiany w polityce; wspomniony bowiem Xiążę nie piastował już urzędu; zostawił po sobie powszechny żal, jako mąż bardzo zacny i w niczem niebaganny. Król Ludwik dowiedziawszy się o jego śmierci, sprawiedliwie powiedział, iż w osobie jego utracił jednego z najwerniejszych przyjaciół i sług swoich.”

Z mowy Margrabiego Londonderry, mianey niedawno w izbie niższej (pisze gazeta berlińska) wnoszą, iż rok 1822 zeydzie na układach, i że w ciągu jego jeszcze nie wybuchnie wojna. Wszędzie braknie pieniędzy na nią i kredytu. Do tego

przydać należy obawę zaysdz mogących nieprzewidzianych wypadków.

(z *Kor. Warsz.*) Dnia 24. W zeszłą sobotę poseł francuzki miał długą konferencyą z Lordem Castlereagh.

Cieszymy się tu wszyscy najprzyjemniejszą porą roku. Zboże stoi bardzo pięknie w polu i spodziewać się należy bardzo pomyslnego żniwa.

Składki na wsparcie nieszczęśliwych Irlandczyków coraż są znaczniejsze.

Wyddzie tu wkrótce z druku opis życia Lorda Bayrona

Przeszłej soboty potwierdził Król wyrok śmierci na 8 złoczyńców, a 12 ulaskawił.

Wynaleziono tu znówu nowe parowe statki lańe z żelaza. Ukończony już jeden na 106 stop długości a 17 szerokości; oprócz tego nie idzie tak głęboko w wodę jak drewniany i dla tego używać go można z łatwością na płytkich nawet rzekach. Odplynie on wkrótce z Londynu do Paryża; i będzie pierwszym morskim statkiem, łączącym bezpośrednio dwie te stolice.

FRANCYA.

(z *Gaz. Warsz.*) Paryż dnia 19 maja. Dnia 15 t. m. odprawiła się tu rada ministrów pod przewodnictwem samego Monarchy. Trwała do godziny iszey po południu. Pracował potem Król z Jenerałem porucznikiem Lauriston i kanclerzem ministrów sprawiedliwości.

Oneday wyjechał ztąd Xiążę Galiczyn do Rossyi.

Słychać, iż tak nazwany korpus zdrowia na granicy hiszpańskiej ma być znacznie powiększony.

Z powodu ostatnich rozruchów uwięziono w *Lugdunie* 17 ludzi. Są to po większej części młodzi kupezykowie.

Obiecuja tu sobie na przyszłym posiedzeniu Izb wiele umiarkowania i wzajemney uległości. Zapalone stronnictwa prawey i lewey strony mają ustać, i zamienić się na strony umiarkowane.

Niejaki Adolf Robert, uczeń prawa, podał do *Dziennika Rozpraw* pismo, w którym dowodzi, iż prefektowi policyi w Paryżu wypadało ze wszech względów oskarżyć Barona Louis przed ministrem sprawiedliwości.

Dnia 22. Wczora po mszy, nadzwyczajny poseł angielski, oddał Królowi na prywatnem wysłuchaniu odpowiedź Monarchy swego, na list donoszący o odwołaniu Xiążęcia Decazes z urzędu posła francuzkiego przy dworze londyńskim. Wprowadzono potem Barona Binder, który w niebytności posła został mianowany sprawującym interessa austriackie w tutejszey stolicy. Dał oraz Król wysłuchanie marszałkowi Soult, Jenerałowi porucznikowi Hrabieciu Bordesoult i t. d.

Z powodu ostatnich rozruchów podczas wyboru deputowanych w *Lugdunie* uwięziono 25 ludzi. Na zgromadzeniu departamentowem nie przerwano porządku, chociaż się o to kilku młodzińców pokusiło. Przylepili buntownicze kartki na rogach ulic, wydawali okrzyki: *Niech żyje Cesarz!* i nawet śpiewali marsz marsylijski. Napastowali także kilku żołnierzy stojących na straży.

Zawczora pochowano tu z wielką okazałością ciało zmarłego Xiążęcia Richelieu w kościele Wniebowzięcia Panny Maryi. Xiążę Talleyrand, ministrowie, posłowie zagraniczni, marszałkowie, parowie, deputowani, prałaci, xięża z rozmaitych parafii, i wybrani w deputacyi członkowie akademii francuzkiej, należeli do orszaku pogrzebowego.

Czytamy w *Dzienniku Paryżkim*: „Nie jeszcze nie można z pewnością powiedzieć o interessach na Wschodzie. Wkrótce atoli minie czas spekulacyi; zbliża się rozstrzygnięcie rzeczy; trzeba na to czekać.”

Wczorayszy *Monitor* umieścił urządzenie królewskie względem płacy prefektów i funduszów administracyjnych prefekturalnych od dnia 1 czerwca r. b. Dwie trzecie części wspomnianych funduszów mają być użyte na wydatki biórowe, oraz opłacenie urzędników i posługaczów,

a reszta będzie obrócona na podróże, druki i inne potrzeby. Prefekci, podprefekci i sekretarze, biorąc uwolnienie na czas niejaki od sprawowania obowiązków swoich, lub wyjeżdżając za interesami prywatnemi, a nie publicznemi, brać będą połowę swojej płacy. Pochodzący zaś ztąd fundusz służyć będzie na wygrodzenie celujących pilnością i zdatnością urzędników, oraz tych, którzyby nieobecnych zastępowali. Pensya prefekta paryzkiego wynosi 80,000 fr., prefekci w *Lugdunie*, *Morsylli* i *Bordeaux* brać będą po 45,000, a inni od 40 do 18 tysięcy franków. Na wydatki administracyjne wyznaczono w *Paryżu* 215,000; w *Lugdunie*, *Marsylli* i *Bordeaux* po 50,000 fr.; najmniejsza ich liczba wynosi 22,000 fr.

Doktor *Barbaroux*, zbiegły piemontczyk, musiał z rozkazu zwierzchności wyjechać z *Marsylli*, gdzie żył bardzo prywatnie, i wcale nie wdawał się w politykę.

Xiażd *Gondelin*, dotychczasowy nauczyciel instytutu głuchoniemych w *Bordeaux*, został mianowany dyrektorem takiegoż instytutu w *Paryżu*, na miejsce zmarłego xieżdza *Sicard*.

Odbieramy z różnych stron wiadomość, iż kilka półków, stojących na osadzie po twierdzach w departamentach *du Nord*, *Mozy* i *Ardenne*s, odebrało rozkaz udania się do południowej Francji. Półk liniowy z *Sedan* ciągnie już do *Tulonu*.

Od kilku dni ustały pożary w departamentach pochodzące z podpalania.

Dnia 18 b. m. zabrano tu rękodzielnikom *Dubuis* i *Jeaninet* naczynia porcelanowe, na których był odmalowany *Napoleon*, gdy mówił do półkownika *Gambin*: *Każ WPan wyryć na swoich orłach: jeden stanie za dziesięciu.*

(z *Kor. Warsz.*) Xiażę *Dacazes* wyjeżdża dziś do *Danii*.

Jeden z naszych dzienników wnosi, ażeby kartę konstytucyjną skassować, a Redaktor drugiego dziennika, *P. Colnet*, wnosi, aby się tylko Izba co 6 lat zbierała: gdyż tak dobrze na sześć lat, jak na rok jeden może być budżet zrobiony.

N I E M C Y.

(z *Gaz. Warsz.*) Od brzegów *Menu*, dnia 24 maja. Słychać (pisze gazeta berlińska), iż pewny dwór niemiecki z powodu środków celnych użytych przez Francją, postanowił odwołać posła swego z *Paryża*, i przerwać wszystkie dyplomatyczne związki z Francją.

N I D E R L A N D Y.

(z *Gaz. Berl.*) *Bruzella* dnia 25 maja. Dnia 21 t. m. Xieżna *Jeymość Oranii* powiła syna.

T U R C Y A.

(z *Gaz. Warsz.*) Od granic tureckich, dnia 12 maja. Liczbę ludzi uzbrojonych, poległych na wyspie *Scio* rachują do 16,000. Liczba zaś niewinnie zamordowanych i niemających żadnego udziału do wypadków wojennych, wynosi 40,000.

Listy kupieckie donoszą, iż wielka wyspa *Negrepoint* dostała się w moc greków, za którymi się także wszystkie pobliskie wyspy oświadczyły.

Dnia 14. Do dnia 28 kwietnia nie przywrócono jeszcze zupełnie spokojności w *Smirnie*. Kapitan *Basza* nie nie przedsięwziął przeciwko wyspie *Samos* do dnia 29 kwietnia. Część mieszkańców wyspy *Scio* daje dzielny odpór w górach. Miasto *Scio* spalono.

Od czasu *Mahometa II*, który zdobył *Konstantynopol* nie mieli turcy takiego zapału, jak teraz. Wszyscy śpieszą na wojnę. Niedawno przybył do *Smirny* półk, złożony z samych imanów (jakoby xieży tureckich).

Wojna z *Persją* nie idzie pomyślnie dla Turków, którzy także walcą z powstańcami w okolicach *Trebizundu*.

Podług listów z *Bukarestu*, tameczny *Basza* i *Kiaja Bey*, na mocy odebranego rozkazu ze *Stambułu*, pozwolili cudzoziemcom oddalić się ztamtąd. Lecz po podaniu ich listy przez konsułów zagranicznych, widząc *Basza*, iż blisko 2000 ludzi chce korzystać z tego pozwolenia, oświad-

czył, iż je pojedynczo tylko wydawać będzie, a oddalający się powinien wszystkie swoje sprzęty zostawić. Włóczące się po kraju lekkie wojsko tureckie zamordowało wielu bojarów, mieszkających w dobrach swoich.

Pisma publiczne umieściły listę straconych w zeszłym wieku naczelników mullańskich i wołoskich z rozkazu *Porty*. I tak w roku 1714 ucięto głowę Xiażęciu *Brankowani*, oraz 4 jego synom i pewnemu bojarowi; takiegoż losu doznał roku 1716 Xiażę *Kantakuzeno*, i oyciec jego; w tymże roku utopiono *Arcy-Biskupa Wołoszczyzny*; w roku 1719 otruto *Jana Maurocordato*, Xiażęcia wołoskiego; roku 1737 powieszono *Lanacchi Ypsylantego*; roku 1740 stracono *Konstantynę Ghina*; roku 1760 powieszono *Karacchi Suzzo*; roku 1765 także los spotkał *Stravacchiego*; roku 1769 stracono *Grzegorza Kallimachi* i *Mikołaja Suzzo*; w roku 1777 przebito sztyletem *Grzegorza Chicca*; w roku 1778 stracono *Bogdana* i jednego z przyjaciół jego, a w roku 1780 *Patracchi Della-Zecco*; nakoniec w roku 1789 przebito *Worogenta*.

Smirna dnia 17 kwietnia. Wychożąca tu gazeta *Dostrzegacz Wschodni* zawiera następującą wiadomość o wypadkach na wyspie *Krecie*: „Dnia 5 stycznia uderzyli grecy na zamek *Retimos*, chcąc go opanować; posiadając bowiem ogromne tameczne składy oliwy; mogliby znaczne zebrać pieniądze na dzielne prowadzenie wojny. Grecy i turcy utracili 25 ludzi zabitych, oprócz ranionych. Dnia 18 lutego odebrano w *Kanei* wiadomość o powstaniu wszystkich prowincji, które otaczają *Retimos*. *Basza* tameczny wyszedł przeciwko powstańcom, lecz musiał natychmiast wrócić do *Kanei*, przed którym miastem pokazał się dnia 20 marca oddział powstańców złożony z 1200 ludzi.“

W I A D O M O Ś C I R Ó Z M A I T E.

(z *Kur. Warsz.*) W *Sztokholmie* kwiecień był tak ciepły, jak może się nigdy w tamtym klimacie nie zdarzyło, a w maju znowu pałą w piecach i chodzą w futrach.

Biuletyny o zwycięztwach greków, nawet drukowane w tureckim języku, rozeszły się po *Stambule*; napróżno rząd stara się ukryć przed ludem o klęskach, które poniosł w tyłu walkach z powstańcami na lądzie, a bardziej na morzu.

Zapewniają, iż serwianie oczekują na pierwsze hasło do wojny między Turcją, a któremkolwiek mocarstwem europejskiem; wtenczas powstaną wszyscy. do czego mają wszelkie przygotowania, oraz dostatek koni, oręża, a nawet gotowych pieniędzy.

Jeden z bogatych kupców londyńskich obwieścił w pismach publicznych, iż życzy przyjąć buchaltera, któryby złożył najdokładniejsze świadectwa, iż przez kilka lat prowadził życie skromne; stawiało się wielu: bo miysoc było bardzo dobre, lecz zawsze kupiec znalazł niedokładność w świadectwach; nakoniec przybywa młodzieniec z zaświadczeniem, iż siedm lat przesiedział w więzieniu, gdzie naturalnie musiał skromne prowadzić życie, i został przyjęty.

Ulubiony nasz dziennik *Dagen* (piszą z *Kopenhagi*) daje następujący opis koncertu domowego życia. Pierwsze skrzypce gra żona, *kontrabas* mąż, drugie skrzypce *garderobiana*, *altówkę* kucharka, *klarnety*, *flety*, *oboj* dzieci, *fagot* nauczyciel dzieci. *W trąby*, *rogi* i *kotły* służący mężczyźni dmą lub biją.

Kurs petersburski dnia 19 maja: dukat holenderski nowy 11 r. 65 kop.; stary 11 r. 50 kop.; *Zmiana złota* 2 ruble 88 kop. — *Zmiana srebra* 2 ruble 78 kop.

Nieustający dochód kommissyi umorzenia długów: 68 assygn. — — — po 100
68 brzęczącą monetą — — — 92½ procentow.
58 takąż — — — 77½

Kurs wileński na assygnaty od dnia 26 maja: rubel srebrny, 3 ruble kop. 86½, czerwony złoty nowy rubli 11 kopiejek 86 stary rubli 11, kopiejek 67, imperyal rubli 37; kop. 55.

Wilno dnia 31 maja 1822 Roku v. s.

Marszałek Powiatu Mińskiego, przy piśmie pod dniem 16 maja r. t. N. 160 przystał dla ogłoszenia, co następuje:

Czyny szlachetne, nigdzie w większym nie odbijają się blasku, jak w rycerskim zawodzie. Żołnierz odpowiadający swojemu powołaniu, celem jest powszechnego uwielbienia, i do wdzięczności mieszkańców tych okolic, gdzie stoi kwatera, największego nabywa prawą. Z uczuciem prawdziwie tkliwem, miło nam wynurzyć należną od nas wdzięczność walecznemu Leyb-Kozackiemu półkowi; który zajmując kwatery częścią Ptu Mińskiego, w Kluczach Stółpeckim, Swierżewskim i Rubieżewickim, swoją spokojnością, sprawiedliwem we wszystkich postępowaniach, kazał nam z zadziwieniem patrzeć na synów Bellony, i obok tego przypomnieć wiek złoty Astrei.

J.W. Jenerale Jefremow! Słabe są wyrazy uczuć naszych dla Ciebie, kto tak, jak ty, cnot jest wszystkich zbiorom, w swoim własnym sercu znajdzie onych nadgrode. Gdyby w mocy naszej było, uwiecznilibyśmy pamiątkę tu twojego pobytu. Dalecy od wszelkich pochlebstw, wielbiąc ciebie, stawimy ołtarz prawdzie, a gdy w czymkolwiek uczynimy niedogodność późniejszych postojów, z westchnieniem wspomniemy: tak nie czynił nasz Jefremow.

Nieście z sobą to świadectwo szlachetnych Waszych czynów, synowie mężnej krainy Donu. Szanowaliśmy naszą religią, nasze zwyczaje, naszą spokojność, czyniąc wszystko podług ustaw chrześcijańskich. Niech Bóg was szczęśliwie prowadzi, w drogę waszego przeznaczenia, boście tu dopełnili wszystkich jego przykazań. Autentyk za podpisem Obywateli. Zgodno z autentykiem

Tadeusz Świętorzecki Marszałek Ptu Mińskiego.

Wilkomierz d. 27 maja.

W uczuciu rzetelnego szacunku Obywateli Ptu Wilkomierskiego, dla Leyb Gwardyi półku Izmayłowskiego, oraz dla batahonu teyże Gwardyi Saperów, pod dowództwem Jego Cesarzewiczowskiej Mości Wielkiego Xiążęcia Mikołaja Pawłowicza będącego, zapisując pamięć wdzięczności najmielszego i spokojnego przez czas 6 miesięcznego pobytu, oświadczają: iż chlubno było ten czas spędzać z osobami pełnymi cnot i uprzejmości, a dla mnie nayprzyjemniej, że mogę tę prawdę w tém miejscu pomieścić, oraz publiczności donieść, iż pamięć, jaka w sercach naszych pozostaje, gdy dla szanownych wojowników nie wygaśnie. Marszałek Ptu Wilkomierskiego

Franciszek Weyssenhof.

O g ł o s z e n i e.

1. Od Litewsko Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się: iż przez Kommissyą przy Ministeryum Finansow w rzeczy długow Grafa Ogińskiego ustanowioną, przeznaczoną została wypłata z sum do niniejszego Rządu przez nabywców u J.W.W. Ogińskich dóbr wnoszących się, dla sukcesorów Konsyliarza Petcolda rubli sr. 2,629 kop. 17 i pół, dla Szefa woysk Polskich Stryjeńskiego rubli sr. 152 kop. 97; a zatem właściciele tych summ dla odebrania onych zechcą zgłosić się do pomienionego Wileńskiego Gubernialnego Rządu sami, lub przez prawnie umocowanych plenipotentów z pewnemi dowodami. Dat w Wilnie roku 1822 miesiąca maja 30 dnia.

Antoni Wierzbicki Sekretarz.

Franciszek Perzanowski Naczelnik Stołu.

Pr z e d a ż.

1. Sąd Magistratu Miasta Płtgo Kowna, za postąpieniem przed się sprawy z Instancyi Kandydytów, do funduszu zesłanych do wiecz-

ności Michała i Katarzyny Brawackich Obywateli Kowieńskich, zbiegających się Dekretem Stanym dnia 29 kwietnia idącego roku ferowanym, udscydowawszy przez publiczną aukcyą sprzedaż domu tychże Brawackich w części murowanego, a w części drewnianego, z ogrodkiem fruktowym, na ulicy Gay-piotrowskiej w Mieście Kownie sytuowanego, w terminach 29 lipca 16 i 29 sierpnia teraźniejszego 1822 roku w Mieście Kownie odbywać się mającą, z upewnieniem, że najwyżey ofiarujący przy zaliczeniu w gotowiznie summy, razem z poszlinami Skarbowemi i za dostarczeniem walorowego summi licytacyyney odpowiedniego papieru, otrzyma akt urzędowy na swą osobę, potwierdzający Dziedzictwo rzeczono-go domu, i natychmiast do posesyi oraz użytkow prawem dozwolonych doprowadzony zostanie; dla powszechney wiadomości ogłasza, i życzących nabycia wzywa. 1822 roku miesiąca maja 24 dnia. Działo się na Sessyi. Jan Dahm Burmistrz. Jan Ranke Radea. Godfryd Zeynowil Radea Sądowy. Pisarz Wincenty Swolkien.

List gończy.

1. Z majątności Polan w Powiecie Oszmiańskim położoney, dziedzictwa W. Jankowskiego b. Podkomorzego Ptu Oszmiań., w nocy z dnia 25 na dzień 26 teraźniejszego miesiąca zbiegł wieczysty poddany Franciszek Baranowski Kucharz, którego przymioty są takie: wieku ma lat 19, wzrostu miernego, figury suchej, wycmukłej, twarzy ściągłej, oczu i włosów ciemnych: mowa prędka i nierozumiała, mówi dobrze po Polsku i po Rosyysku. Odzież jego, surdut szaraczkowy ciemny, takżej maytki i płaszcz. to wszystko z sukna karowego, szpancerka granatowa barakanowa, maytki nankinowe szamoa, czapka cyratowa czarna z obwódką nakarbowaną, mycka krymka czerwona, kamizelka w żółte paski sprana, a prócz tego przy nim znajduje się zegarek srebrny z małą pieczątką z napisem francuskim „Mardis.” Ktoby takowego zbiega przytrzymał i do Policyi Wileńskiej albo też Oszmiańskiej lub też do samego właściciela dostawił, oprócz zwrotu wydatków, dostanie nadgrody 25 rubli srebrnych. Dat 1822 miesiąca maja 28 dnia.

Józef Pieslak Rządca Polan.

1. Z majątku Gorzopola czyli Piotrowszczyzna zwanego Powiatu Wilkomierskiego w parafii Gwańskiej położonego, tey nocy zbiegli ze dworu poddani niżej podpisanego dziedzica furman Piotr Borowski rostu miernego twarzy szczupłej wonsow jeszcze niewyroszonych, włosów swiatłych ubrany w surducie sukna kramnego światło szaraczkowym lub w ermaku grubego sukna kolnierz skurą obszyty w kapeluszu furmańskim; lokay Symon Kwiklis rostu małego, twarzy także szczupłej wonsow niemający, włosów co kolwiek ciemnowatych, sam ponurowaty, nog w kolonach nieprotych, w surdutach jeden takiego sukna i koloru co i u pierwszego, a drugi światło-bajowy z mosiężnemi guzikami w czapce lokayskiej; Barbara z córką Anną Borowską matka Piotra rostu nie małego, ntechuda, w latach podeszlých, curka zaś rostu będzie takiego jak i Symon Kwiklis ponurowata obydwie wprostym odzieniu; takowe ludzkie przy ucieczce swej wykradli summy

więcey dwuch set rubli srebrem; upraszam naj-pokorniey zwierzchnictwa i obywatelstwa, że je-żeliby takowe zbiegi gdzie okazali się dostawić do wyżej wspomnianego majątku; za co będzie w nadgodę ktoby ich złapał i dostawił dano rubli srebrem 40; ruwnie takież upraszam zwierzchnictwa postanemu żydowi Jankielowi Abramowiczowi na koniu czarnym; rozkazać dawać wszelką pomoc dla wysledzenia zbiegow w Państwie Rosyyskim, i jeśliby trakt znalazł i w Krulstwie Polskiem. Datt roku 1822 mca maja 18 dnia.

Grzegorz Kramarewski Rotmistrz Woysk Rosyyskich i Kawaler.

Roku 1822 maja 30 d. wolno w Gazecie Kurjera Litewskiego umieścić Wileński Ziemski Sędzia Alojzy Jasieński.

1. Aktorowie Francuzcy przybyli z Warszawy wyjeżdżają w przyszły tydzień przez Mitawę do Rygi.

2. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż więci za niepokazanie na piśmie świadectw areztanci Jan Jaśnicki, Abram Soskin, Jan Hapanowicz, Gabryel Wojciechowski i Grzegorz Prochorow, którzy na examine powiadali: Jaśnicki miejsca urodzenia swego niepamiętający; Soskin poddanym Kałuzkiej Gubernii, Przenyjskiego Powiatu, ze wsi Kamienki, Obywatela Fiedora Rastopczyzna, zostawał przy hucie tegoż Rastopczyzny; Hapanowicz i Wojciechowski chociaż powiadali o sobie, że pierwszy poddany Mohilewskiej Gubernii i powiatu ze dworu Bobra, należącego do Obywatela Koszrowskiego, a ostatni Wojciechowski rodem z Gubernialnego Miasta Grodna i zawerbowani służyli w Wołyńskim ułańskim półku, lecz takowe ich opowiadanie po uczynionem śledztwie okazało się fałszywe; i Prochorow poddany Jarosławskiej gubernii, powiatu poszechońskiego, obywatela Lichaczewa, jenerała majora, ze wsi Sosnowicz, na mocy ukazu Rządzącego Senatu pod d. 29 augusta 1807 roku, uznani za włóczegow: z nich pierwsi dway oddani do woyskowej służby, a ostatni trzey dla niezdadności do niej, posłani do Syberyi na posilenie. Przymioty pomienionych włóczegow: Jaśnicki wzrostu 2 arsz. 4½ wiersz., twarzy podługowatey ospowatej, nosa cieniokiego, ostrego, oczu ciemnoszarych, włosów ciemnorusych, mówi harkawo, nieżonaty, lat 20; Soskin wzrostu 2 arsz. 5½ wiersz., twarzy sucharlawey, białey, nosa ostrego garbatego, oczu szarych, włosów rusych, mówi czysto, lat 25; Hapanowicz wzrostu średniego, twarzy podługowatey pełney, mało czarniawey, oczu szarych, włosów na głowie rusych, nosa miernego, od urodzenia lat 17, nieżonaty; Wojciechowski wzrostu wielkiego, twarzy podługowatey, czarniawey, sucharlawey, oczu szarych, włosów na głowie ciemnorusych, na wąsach ciemnorusych, nosa dużego, od urodzenia lat 40 nieżonaty; i Prochorow wzrostu wielkiego, twarzy podługowatey, wielkiey, rumianej, czystey, nosa długiego, oczu szarych, włosów na głowie, wąsach i brodzie ryżych, lat 31, nieżonaty; a zatem, jeśli z pomienionych włóczegow pierwsi dway okaza się do kogo należący, aby z prawnymi dowodami o ich przynależeniu, prosił gdzie należy w zakreślonym prawami terminie, o kwit na policzenie za rekrutów. Maja 13 dnia 1822 roku.

Sąd Eadywizorski.

2. Sąd Dziełczo Eadywizorski majątności Mostwiliszek w pcie Oszmiańskim położonych do Dziedzictwa WW. Mosiewiczow należący, skutkiem Remissy Sądu czasowego Departamentu spraw cywilnych Gubernii Litewsko-Wileń. w r. 1822 fe-

bruaryi 21 d. zaszły, w terminie z obwieszczenia wedle prawaprzypadłym, na dniu 24 mca maja r. idącego ad fundum teyże majątności zebrany, ułatwiając początkową czynność, mocą teyże Remissy zawiadania wszystkich wierzycieli zeszłego s. p. Onufrego Mosiewicza b. Prezyden. Grodzkiego Ptu Oszmiań. tak o terminie powtórnego zjazdu na dzień 15 miesiąca nowembra r. terażniejszego 1822: jak zarazem, że jeśli którakolwiek z takowych wierzycieli strona wrzeczonym czasie, i do zamknięcia Izby Sądowej w namowę pretensyow swoich nieprzedstawi, podlegać będzie amnissyi, Dekretem remissyynym wyż na dacie wyrażonym zadeteklarowaney, o czem potrzykrotnie przy dodatku Kurjera Litewskiego rzeczona awizacyą zamieścić postanawia. Prezydent Dziełczo Eadywizorskiego Sądu Podkomorzy Trocki Wilhelm de Raes. Wincenty Mołochowiec Prezes G. Eadyw. Józef Bukowski Pisarz Ziem. Zaw. Eadywizor.

Cena produktów na rynkach wileńskich.		Dni Targowe	
		M a y	
		Piątek	
		dnia 19	
Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		sre- brem ruble	assy- gnat. ruble kop.
Beczka litewska mająca garcy 144.	Zyta suchego - - - -	11 -	44 -
	- surowego - - - -	10 -	40 -
	Pszenicy ozimey - - - -	14 -	56 -
	- - jarey - - - -	- -	- -
	Jęczmienia - - - -	8 -	32 -
	Owsa - - - -	4 50	18 -
	Gryki - - - -	12 -	48 -
	Grochu - - - -	- -	- -
	Bobu - - - -	- -	- -
	Siemienia lnianego - - -	- -	- -
	- - konopnego - - -	- -	- -
	Krup jęczmiennych - - -	13 5	52 20
	- owsianych - - -	18 50	74 -
	- gryczanych - - -	37 98	151 92
Pud Rosyjski.	Łoju wołowego surowego	2 25	9 -
	- - - topionego	4 50	18 -
	Miodu prażn. z woskiem	3 55	14 20
	Wosku topionego niebieloni.	21 25	85 -
	Świec woskowych białych	25 -	100 -
	- - - żółtych	21 25	85 -
	- łojowych przywożnych	4 80	19 20
	- - - tu robionych	4 80	19 20
	Włókna towarne go lnu	- -	- -
	- - - pieńki	- -	- -
	Siana murożnego - - -	15 -	60 -
	- błotnego - - -	10 -	40 -
	Faska masła 6 garcowa	4 50	18 -
	Soli kucheni becz. gar. lit. 48	9 50	38 -
Od 21 do 28 maja	Piwa krajow. becz. 40 garc.	3 30	13 20
	- dubeltowego - - -	6 60	26 40
	Płastwa. po parze indyków	1 80	7 20
	- - - kur - - -	40 -	1 60
	- - - gęsi - - -	- -	- -
	- - - kaczek - - -	- -	- -
	Chleba razowego funt 1	1½	6 -
	- - - pytlowego przedn.	4 -	16 -
	Mięsa funt 1 - - -	4 -	16 -
	Wódki garniec - - -	64	2 56

Wyjeżdżają za granicę.

1. Do Królestwa Pruskiego do Miasta Królewca, w interessach JW. Hrabu Tyszkiewicza Półkownika woysk Polskich, szlachcic Grzegorz Szakczenowski, z dwoma służącymi, Szymonem Bendzikiem i Mateuszem Smolskim na miesiąc sześć.

Obserwacje	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	W i a t r y.	Odmiana w powiet.
meteorologi- czne.	dnia 29 średnia	27 cal. 11.5 lin.	+ 10 85 stopni	Zachodni	Pogoda
	dnia 30 średnia	27 - 9.56 -	+ 13.5 - -	Zachodni	Pogoda
	dnia 31 godz. 5	27 - 6.3 -	+ 11.5 - -	Południowy	Pogoda